

Aféry STAN očima expertů: Gaunery a zločinci. Špína komunálu, ruka ruku myje. Podlehli dojmu, že na ně nikdo nemá...

- CZ24 News | 1. dubna 2022

ČESKO: Průšvihy Starostů a nezávislých neberou konce. Proč? „Může být tím, že oni sami podlehli tomu klamu, který se tu vytvářel, že jsou nové čisté osvěžující hnutí, které je protikorupční, které tady udělá pořádek. Prostě si mysleli, že některé věci se u nich přehlédnou. Možná podlehli dojmu, že oni jsou ti machři, na které nikdo nemá. Úplně zapomněli řešit věci, které ostatní strany už dávno vyřešené mají,“ domníval se politolog Lukáš Jelínek. Své vysvětlení PL.cz přidali i další.

Starostové mají starosti. Jak zní vtip ze sobotní MF Dnes, jsou chvíle kdy by předseda hnutí STAN Vít Rakušan byl možná raději Rakušan. Začalo to vlastně volebním úspěchem neúspěchem. Koalice PirSTAN sice nezískala tolik, kolik chtěla, ale protože jejich voliči kroužkovali na společné kandidátce Starosty, ve výsledku se do Parlamentu nedostali skoro žádní Piráti, zato hodně Starostů. Jenže těsně po volbách se začaly přetřásat podivné finanční transakce místopředsedy hnutí a úspěšného starosty Dolních Břežan Věslava Michalika, který měl být ministrem průmyslu a obchodu, kdy si jeho firma půjčila sto milionů od anonymní firmy z Kypru. Ministrem se nestal, místopředsedou hnutí zůstal.

Pak přišel na řadu Jan Farský, který do voleb kandidoval jako lídr kandidátky PirSTAN v Libereckém kraji. Po volbách oznámil, že odjíždí na několikaměsíční stáž do USA. Původně chtěl být i po tuto dobu své nepřítomnosti poslancem. Po kritice a tlaku veřejnosti i médií nakonec na post poslance rezignoval, 1. místopředsedou hnutí však zůstal. Čerstvě se propírá europoslanec za STAN Stanislav Polčák. Ten, jak upozornil server Seznam zprávy, chtěl po čtyřech obcích osm milionů, že jim jako advokát loni pomohl sepsat a prosadit zákon, díky němuž získaly od státu kompenzaci 308 milionů korun. Po několika dnech se Polčák finančních odměn vzdal a pak i rezignoval na post místopředsedy hnutí STAN.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

„Nebylo by to tak do očí bijící, kdyby tito politici za takové chování ostře nekritizovali ostatní. Pan Polčák by si měl vybrat, zda je politik, nebo advokát, pan Farský by neměl mluvit o morálce, když o stáži věděl už před volbami, aniž by o tom veřejně pronesl byt' jediné slovo, a pan Michalik by z takového podnikání neměl financovat kampaň strany,“ napsal Radek Novák, majitel mediální společnosti Euronova Group na serveru Plzeň.cz. Připomíná, že jen jedna rezignace je málo, a že se vedení STAN od těchto kauz dostatečně nedistancovalo.

Žádný předseda politické strany není rád, když jeho lidé dělají hrubé politické chyby

Minulý týden, kdy vrcholila kauza Polčák, se k dění vyjádřil i předseda hnutí STAN Vít Rakušan. „Žádný předseda politické strany není rád, když jeho lidé dělají chyby, dokonce hrubé politické chyby. Každý zodpovědný předseda má chtít, aby z nich lidé vyvodili vlastní politickou zodpovědnost. Stanislav Polčák už není místopředsedou STAN, rezignoval. Je mi líto chyb, které děláme. A je mi líto, že tím samozřejmě pověst hnutí STAN rozhodně v této chvíli nevylepšujeme,“ uvedl ministr vnitra minulý čtvrtek ve Sněmovně. V rozhovoru pro Seznam zprávy Vít Rakušan uvedl: „Obecně si myslím, že STAN musí projít strukturální změnou svého fungování. To znamená ještě větší profesionalizaci našeho aparátu, tím už si procházíme. Z mého pohledu předsedy si taky myslím, že i předsednictvo by si zasloužilo novou krev.“

Komentátor MF Dnes Miroslav Korecký si povšiml faktu, že Starostové vzešli z komunální politiky. „Lidé, kteří politiku pozorují dlouhé roky, se nezřídka shodují v jednom: V komunále je mnohem více špíny a nešvarů než v politice celostátní,“ napsal a odůvodnil to tím, že i když se ve vrcholné politice rozhoduje o miliardách, děje se tak vesměs v Parlamentu nebo ve vládě, kde je všechno veřejně přístupné nebo alespoň zdokumentované a zpětně dohledatelné. A kde na chyby a přešlapy politiků číhá nejen politická konkurence, ale i stovky novinářských dravců. „Kdežto v komunále se rozhoduje o statisících a milionech, ale dost často inkognito, mezi místními bratrstvy, kde ruka ruku myje. Jediné místní noviny se snaží být s vedením města zadobře a na nějaké odhalování špíny nemají lidi. I proto je ošemetné to časté volání po tom, aby do celostátní politiky vzlínali lidé právě z komunálu. Průprava je to sice dobrá, ale nezřídka si dotyčný do Prahy přinese i všechny komunální nešvary. Vidíme to aktuálně na sérii afér Starostů a nezávislých, hnutí komunálních a krajských politiků, které se po dlouhých letech dostalo celostátně k lizu,“ domníval se Korecký.

Ale i v té Praze mají Starostové problémy. Potíže s vysvětlováním svých majetkových poměrů a svého bytu ve Španělsku má dle Seznamu zprávy i vlivný pražský lídr STAN Petr Hlubuček. Ministr školství Petr Gazdík zase dle svých slov zapomněl se vzdát svého polovičního podílu ve zlínské firmě Jocheček. Zákon o střetu zájmů ukládá ministrům povinnost ukončit veškeré podnikatelské aktivity do třiceti dnů od nabytí do funkce. S informací přišel jako první Deník N, kterému ministr řekl, že jeho role ve firmě je čistě formální, nic v ní nevykonával a podílu se vzdá co nejdříve.

Citlivost veřejnosti vůči morálním prohřeškům politiků poklesla

Když se po podzimních volbách do Poslanecké sněmovny začaly na transparentním účtu Starostů objevovat podivné dary, opakované platby 100 až 200 tisíc od různých firem, ovládaných těmi samými lidmi, a předmětné společnosti měly sídlo na Kypru, nebo byly odtud ovládány, okomentoval to bývalý významný politik ODS Vlastimil Tlustý pro PL.cz: „Pamatuji si rok 1997, kdy kvůli tomu padla vláda. Tak by to bývalo tenkrát. Od roku 1997 se v české politice všechno zrelativizovalo. Kdysi býval problém miliarda či deset miliard ve státním rozpočtu, nyní několik set miliard není žádný problém. Doba se hodně změnila, takže nemusím mít cit pro to, ale dovolím si připomenout, že za starých dobrých časů to znamenalo pád vlády.“ Druhou vládu Václava Klause, koalici ODS, KDU-ČSL a ODA, rozklížily tehdy potíže s financováním a čachry s účetnictvím. Jistě si mnozí pamatují podivná jména sponzorů ODS Radžív Sinha z Mauricia a Maďar Lajos Bács. Byla smyšlená, stál za nimi bývalý tenisový reprezentant Milan Šrejber, který se podílel na privatizaci Třineckých železáren. Výsledkem bylo rozštěpení ODS, odkud odešla část členů do nově vzniklé Unie svobody, pád vlády a mimořádné volby a v nich vítězství ČSSD, po nichž se premiérem stal Miloš Zeman.

Jak to vidí teď? Přinesli si Starostové nešvary z komunální politiky – viz komentář Miroslava Koreckého? „Je to směs několika důvodů. To, že na komunální úrovni je toto hodně rozšířené, si myslím taky, že je to částečně posunem z méně viditelné komunální úrovně na tu více viditelnou. Druhý důvod je, že na centrální úrovni došlo kvůli Babišovi k relativizaci problémů tohoto typu.

Odolnost veřejnosti vůči přinejmenším morálním prohřeškům tohoto druhu se výrazně snížila, nebo to tak aspoň vypadá. Všeobecně je vnímáno, že citlivost vůči podobným věcem ve společnosti poklesla. Tím pádem politici na centrální úrovni to také tak vnímají ve stylu miliarda sem, miliarda tam,“ upozornil bývalý ministr financí.

V PL.cz okomentoval potíže Starostů a nezávislých také politolog Lukáš Jelínek. „Může to tak být, že si Starostové přinesli nešvary z komunální politiky. Tato teze je správná – v komunální politice prochází veřejným činitelům víc než v té celostátní, protože tolik nefungují lokální média, radniční listy. Jejich kontrola je složitější. To se jim může propisovat do té jejich DNA a projevit se v celostátní politice. Druhá věc je, že celou řadu problémů mají i politici, kteří jsou ve Sněmovně poměrně dost dlouho a už si mohli všimnout na příkladu jiných stran, jak ničivé mohou být některé kauzy a neřešené problémy. Hodně to podle mě souvisí s tím, že Starostové a nezávislí většinu své politické existence s výjimkou úplného začátku strávili v opozici. Brali to tak, že na opozici se tolik nehledí, že všichni si hlavně všimají vládních stran. Teď, když převzali vládní odpovědnost, tak horko těžko dohánějí to, co měli udělat už v předchozích letech. Tedy udělat si pořádek,“ domníval se.

„Také to může být tím, že oni sami podlehli tomu klamu, který se tu vytvářel, že oni jsou nové čisté osvěžující hnutí, které je protikorupční, pro maximální transparentci, které tady udělá pořádek. Prostě si mysleli, že některé věci se u nich přehlédnou. Věci, které souvisely s panem Michalíkem, jejich financováním, ale i schůzek Víta Rakušana ještě než se stal ministrem vnitra. Nebo toho, co se dělo kolem pana Farského. To může souviset s jejich sebevědomím, podlehli dojmu, že oni jsou tady ti machři, na které nikdo nemá. Úplně zapomněli řešit věci, které ostatní strany už dávno vyřešené mají. Je to souhrn všech těchto důvodů. Jediné, co mě překvapuje, že kauzy přicházejí další a další, že už si neudělali pořádek a pořád něco vyplavává. Přitom musejí počítat s tím, že jak opozice, tak média budou jejich slabiny vyhledávat a odhalovat,“ uvedl Lukáš Jelínek.

„Hodně je to dáno tím, že je to subjekt, ve kterém je daleko menší pojítko než u klasických politických stran ODS, KDU-ČSL, ČSSD. Je tam mnoho takových volnomyšlenkářů. Druhým problémem STAN je třeba i to, že mají velmi početný poslanecký klub. Je to pro ně úplně nová zkušenost. Navíc jejich nejznámější tváře odešly do vlády, na druhé straně poslanec Farský zmizel do Ameriky. Takže nemá kdo ten klub řídit, je to vlastně posílení toho volnomyšlenkářství,“ povšiml si politolog Pavel Šaradin. „Jejich problémy mohly vzniknout nezáměrně, v každém případě jsou to chyby a věci, které by politické strany neměly potkávat. Pro mě to není ani tak politická strana, ale spíš klub volnomyšlenkářů. Je potřeba zapracovat na nějaké větší disciplíně, kázni,“ vysvětlil PL.cz.

Starostové se stali nejslabším článkem vládní koalice

Vyrovnali se Starostové dostatečně se svými kauzami? „Zavládne-li všeobecná atmosféra, že už se z toho tolik nestřílí, že něco, co bylo před dvaceti lety fatálním problémem, před pětadvaceti ještě větším, pokud tato tendence takto pokročila, tak si dovedu představit, že pokročila i v jejich hlavách, a že to berou jako tak, že to nechají vyhnít,“ domníval se Vlastimil Tlustý.

„Dostatečně se se svými kauzami nevyrovnali. Jsem zvědavý, co bude znamenat vyjádření pana Rakušana, kdy řekl, že Starostové potřebují změnu a novou krev. Jsem zvědavý, kdy a jak se to projeví a jak on na tom osobně bude pracovat. Nemyslím si, že by to bylo úplně jednoduché. V minulosti jsme znali Starosty jenom prostřednictvím pana Rakušana, Farského a Gazdíka, přitom se vědělo, že v zákulisí jsou těmi klíčovými hráči pan Michalík, který má pod kontrolou financování a ekonomiku hnutí, pan Polčák, který je velmi obratný a má kontakty, snaží se ze všech sil hnutí vybudovat. Neumím si představit, že bez těchto dvou by se toto hnutí v krátkodobém horizontu obešlo. Podle mě se na nich Starostové a nezávislí stali historicky poměrně dost závislými,“ povšiml si Lukáš Jelínek.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

„Teď půjde o to, jestli se Vít Rakušan pokusí sestavit nový tým, starý tým doplní. Jestli má představu o nových tvářích, které vtáhnout do hry, ať už v celostátní, tak i regionální politice. Pokud by to mělo pokračovat tak, jako doposud, tak to Starostům a nezávislým pomáhat nebude. To, že se stali vlastně nejslabším článkem vládní koalice, je oslabuje i v rámci vlády. Pokud chtějí být skutečně výraznou a silnou politickou silou, tak si ten pořádek musejí udělat. Zatím si ho dělají jenom slovy, těch činů moc nebylo,“ dodal Jelínek. „Jestli se s těmi kauzami dostatečně vyrovnali? Můžeme říci, že ano, ale až se značným časovým posunem. Reakce měla být okamžitá,“ je přesvědčen Pavel Šaradin.

Poškodí je kauzy z celostátní politiky v komunálních volbách?

Čekají nás komunální volby, potom krajské. Nepoškodí celostátní kauzy Starostů jejich volební zisk v tomto typu voleb, které jsou pro ně velmi důležité? „To je velice těžké odhadnout. V těch jednotlivých městech pak budou stát proti sobě případné zásluhy a tyto škraloupky. Lidé budou vyhodnocovat, co ten člověk kandidující na starostu udělal pro obec, pro město a co má sám za problém. Budou to vážit vůči sobě. Když někdo udělal zázraky ve městě, tak i poměrně velké prohřešky jsou mu tím kompenzovány. Hezkým příkladem, který jsme viděli v realitě, byl David Rath v Hostivicích. Vzhledem k tomu, že jeho zásluhy k rozvoji Hostovic byly zřetelné a veliké, tak oni velice relativizovali jeho potíže. Vpodstatě se ho zastávali. Většinový názor byl – no asi si trochu pomohl, ale nám tady taky pomohl dost. Bude to individuální. Kdo hodně pro obec udělal, a trochu si pomohl, tak mu to projde, a kdo naopak moc toho neudělal a pomohl si hodně, ten na tom skončí,“ vysvětlil Vlastimil Tlustý.

„Jak kde. V malých obcích se to asi neprojeví, protože tam osobní kontakt a znalost těch politiků je důležitější. Ve středně velkých a větších městech se to v jejich výsledcích odrazit může. Přinejmenším v krajských městech a Praze. A následně za dva roky v krajských volbách. To je největší problém Starostů a nezávislých. Pokud doposud byli vnímáni jako něco mezi tradičními stranami a těmi novými populistickými hnutími, že jsou částečně systémoví a částečně nesystémoví a jejich přednost je znalost komunální politiky a představa o tom, jak by měla fungovat politika hladce a čistě, tato jejich pověst je rozmetaná. Poměrně je ohroží i to, že jsou součástí vlády a jejich popularita se bude odvíjet do značné míry od popularity vlády. Budou muset najít úplně nový způsob, jak se představovat voličům a jak s nimi komunikovat. To, co se odehrálo v posledním půl roce, je výrazně může poškodit všude jinde než v těch malých obcích,“ myslel si Lukáš Jelínek. „Rakušanova sebereflexe byla poměrně dost výrazná. To, co říkal, říkat nemusel. Zjevně si tato rizika sám uvědomuje. Teď jde o to, co s tím udělá,“ doplnil.

„Starostové a nezávislí nejsou klasická městská strana. Když jsou komunální volby, tak celostátní politika na ně má vliv spíše ve velkých městech. Tím, že oni si hodně zakládají na tom, že jsou spíše stranou venkovskou, tak je to poškodit v těchto volbách nemusí. V komunální politice je rozhodující osobnost, bezprostřední zkušenost s tím starostou. Pokud z několika set členů jsou Starostové ve své obci oblíbení, tak tyto průšvihy na to nemusí mít vliv. V těch velkých městech to nějaký vliv mít může, v těch menších, kde jsou lidé pravidelně v kontaktu se starostou, znají ho, vědí, kdo to je, tam

ten vliv takový nemusí být," uzavřel politolog Pavel Šaradin.

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

[ZDROJ](#)